

ÇALIŞAN LABORATUVAR • İLK KALİBRASYON

Dayanışma Çemberi Motoru

Kalibrasyon ve Senaryo Defteri

Külliyyat referans taslağı • Sürüm 0.1

Belgenin statüsü

Bu metin bağlayıcı dağıtım politikası değildir. DÇM-0.2 deneysel motorunun on varsayımsal gerçek hayat profiliyle yapılan ilk adalet ve denge sınavasını kaydeder. Sonuçlar canlı katkı kayıtlarını değiştirmez, ekonomik hak doğurmaz.

Hazırlanma tarihi: 5 Eylül 2026

Gelecekteki yer: BenBiz Külliyyatı / Dayanışma Çemberi Motoru

YÖNETİCİ ÖZETİ**İlk tur ne gösterdi?**

On senaryo, motorun yalnız puan üretmesini değil; doğru değeri doğru kanala yönlendirmesini, görünmeyen emeği tanınmasını, sermayenin sınırsız üstünlük kurmasını önlemesini ve yüksek puanı insan onayından ayırmasını sınamadı.

Ana sonuç

İlk sürümün omurgası çalışıyor: doğrudan hak, ortak katkı ve ortak fon ayrımı; kapsam katmanları; çifte sayım önlemi; dört adalet kapısı; insan onayı; hak sahipliği ile ekonomik tahsisin ayrılması. Buna karşılık 0-5 ölçüt çıpaları, kanıt kalitesi, çoklu değerlendirici ve itiraz olay kaydı henüz derinleştirilmelidir.

Sayı	İlk tur sonucu
10	Kalibrasyon senaryosu
6	Görev/çember düzeyinde değerlendirmeye hazır ortak katkı
2	Puan üretmeden doğrudan hak veya ortak fona yönlendirilen kayıt
1	Adalet kapıları eksik olduğu için onaylanamayan yüksek puanlı taslak
1	Çember havuzundan ayrı tutulan ekosistem/kurucu katkısı

Görev/çember düzeyindeki altı uygun senaryonun örnek havuz toplamı 320,68 puandır. Bu sayı yalnız karşılaştırma içindir; para, BenAkçe, BenGram veya kesinleşmiş ödeme alacağı değildir.

Bu defter nasıl kullanılacak?

- Her senaryo, varsayımını, motor girdisini, sayısal çıktıyı ve adalet sorusunu birlikte taşır.
- Kesinleşmiş ilkeler ile deneysel ağırlıklar ayrı tutulur; böylece felsefe korunurken araç geliştirilebilir.
- Yeni gerçek pilotlar geldikçe aynı senaryo numarası altında yeni tur eklenir; eski sonuç silinmez.
- Külliyat yeniden düzenlenirken bu defter, yöntemin nasıl sınıandığını gösteren uygulamalı dayanak olur.

1 • MOTORUN OMURGASI

Önce hak teslim edilir; sonra ortak katkı ölçülür.

Dayanışma Çemberi Motoru insanı değil, belirli bir iş veya ortak yapı için sunulan katkıyı değerlendirir. İnsan onurunda eşitlik korunur; katkının niteliğinde hakkaniyet aranır. Hiçbir gerçek katkı görünmez bırakılamaz, hiçbir katkı da diğerleri üzerinde sınırsız iktidar kuramaz.

Değerin üç kanalı

Kanal	İşlev
Doğrudan hak	Ücret, kira, masraf, borç, sözleşmeli bedel ve kullanım hakkı ayrı hak kaydına gider; ortak katkı puanına eklenmez.
Ortak katkı	Ortak başarıya eklenen ve doğrudan karşılıkla iki kez sayılmayan bölüm değerlendirilir.
Ortak fon	Bağış, dayanışma ve amaç fonları ayrı izlenir; bağış otomatik kişisel puan üretmez.

Katkının üç kapsamı

Kapsam	Tanım
Görev	Belirli bir teslim, etkinlik veya iş.
Çember	Koordinasyon, bakım, erişilebilirlik ve çemberin sürekliliği.
Ekosistem	Birden fazla çemberi mümkün kılan fikir, yöntem, altyapı, kurucu emek ve uzun dönem hazırlığı.

Hak sahipliği ile tahsis birbirinden ayırdır

Bir katkının kime ait olduğu önce görünür biçimde kaydedilir. Hak sahibi daha sonra ekonomik karşılığın kendisinde kalmasını, belirli bir bölümünün dayanışma rezervine gitmesini veya tamamının rezerve yönelmesini özgürce seçebilir. Tahsis tercihi, emeğin sahibini kayıttan silmez.

Kurucu emanet ilkesi

Kurucu katkısının dayanışma rezervine yönlendirilmesi zorunlu bağış modeli değildir. Bu, hak sahibinin görünür hakkını teslim aldıktan sonra yaptığı özgür tahsis tercihidir; başka fikir sahipleri kendi hakları için farklı seçim yapabilir.

2 • HESAPLAMA VE KARAR AKIŞI

Puan bir sonuç önerir; karar üretmez.

1. Katkının kapsamını seç: görev, çember veya ekosistem.
2. Değer kanalını ayır: doğrudan hak, ortak katkı veya ortak fon.
3. Baskın katkı türünü seç ve yalnız bu türe ait ağırlık setini uygula.
4. Emek, risk, üretilen değer ve süreklilik boyutlarındaki yirmi dayanağı 0-5 arasında gerekçeli değerlendir.
5. Tamamlanma oranı ile doğrudan karşılık dışında kalan ortak katkı oranını uygula.
6. Dört adalet kapısını ve dört boyuttaki dayanak açıklamalarını denetle.
7. Motor önerisini insan değerlendirmesine, görünürlüğe ve itiraza aç; dönem kapanışından önce hakediş üretme.

Hesap kuralı

Aşama	Kural
Boyut sonucu	Beş alt ölçütün ortalaması $\times 20 \rightarrow 0-100$
Tür ağırlıklı ham sonuç	Emek, risk, değer ve süreklilik sonuçlarının katkı türü ağırlıklarıyla toplamı
Önerilen puan	Ham sonuç $\times$ gerçekleşen bölüm $\times$ doğrudan karşılık dışında kalan bölüm
Onay durumu	Puan değil; kanıt kapsamı ve adalet kapılarının tamamlanması belirler
Dönem payı	Kişinin uygun puanı / dönemin toplam uygun puanı

Sınır

Dönem payı yalnız oran önerisidir. Dağıtılabılır havuz kararı, itiraz süreci, dönem kapanışı ve yetkili insan onayı tamamlanmadan ödeme veya kesin hakediş oluşmaz.

Dört adalet kapısı

- Doğrudan ekonomik haklar ayrı kaydedildi.
- Aynı değer başka bir kanalda ikinci kez sayılmadı.
- Değerlendiricinin çıkar çatışması durumu beyan edildi.
- Katkı sahibi kapsamı, ölçütleri, dayanakları ve gerekçeyi görebiliyor.

3 • SABİTLER VE DENEY ALANI

Felsefe sabit; ağırlıklar kalibrasyona açık.

Statü	İçerik
Sabit ilke	İnsan onurunda eşitlik; katkıda hakkaniyet.
Sabit ilke	Doğrudan hak, ortak katkı ve ortak fon ayırır.
Sabit ilke	Aynı değer iki kez sayılamaz.
Sabit ilke	Puan para değildir; motor insan kararı yerine geçmez.
Sabit ilke	Katkı sahibi kaydı görür, gerekçeyi bilir ve itiraz edebilir.
Deneysel alan	Alt ölçütlerin 0-5 çıpaları ve örnekleri.
Deneysel alan	Katkı türü ağırlıkları ve kapsam bazlı eşikler.
Deneysel alan	Kanıt yeterliliği, çoklu değerlendirici ve anomali kuralları.

DÇM-0.2 katkı türü ağırlıkları

Katkı türü	Emek	Risk	Değer	Süreklilik
Uygulama ve emek	%35	%15	%25	%25
Uzmanlık ve fikri katkı	%25	%10	%45	%20
Koordinasyon ve yöneticilik	%30	%20	%30	%20
Mekân ve aynı kaynak	%10	%25	%45	%20
Finansman ve ertelenmiş karşılık	%5	%45	%35	%15
Bakım, dayanışma ve süreklilik	%35	%10	%20	%35

Bu ağırlıklar ilk kalibrasyon önerisidir. Çemberin ortak kararı ve yeterli senaryo karşılaştırması olmadan bağlayıcı politika sayılmaz.

4 • SENARYO KARŞILAŞTIRMASI

On varsayımsal profil, tek motor sürümü

Aşağıdaki profiller gerçek kişilere ilişkin kesin hüküm değildir. Gerçek hayattaki rol ve gerilimlerden esinlenen kalibrasyon hipotezleridir. Tüm hesaplar uygulamadaki DÇM-0.2 deneysel fonksiyonu ile aynı girdiler kullanılarak üretilmiştir.

No	Senaryo	Kapsam / kanal	Durum	Puan
S1	Sözleşmeli eğitmenin ders hizmeti	Görev / Doğrudan hak	Ayrı kanala yönlendirildi	0,00
S2	Eğitmenin ücret dışındaki hazırlık ve yöntem katkısı	Görev / Ortak katkı	İnsan değerlendirmesine hazır	79,00
S3	Çember koordinasyonu ve süreklilik yönetimi	Çember / Ortak katkı	İnsan değerlendirmesine hazır	68,48
S4	Mekânın yüzde 70 bedelli, yüzde 30 dayanışma katkılı kullanımı	Görev / Ortak katkı	İnsan değerlendirmesine hazır	19,26
S5	Katılımcılara erişim ve ilişki ağı katkısı	Görev / Ortak katkı	İnsan değerlendirmesine hazır	56,16
S6	Bakım, erişilebilirlik ve görev sonrası takip	Çember / Ortak katkı	İnsan değerlendirmesine hazır	71,46
S7	Koşulsuz dayanışma fonu bağışı	Çember / Ortak fon	Ayrı kanala yönlendirildi	0,00
S8	Faizsiz köprü finansmanı ve karşılanmayan risk	Görev / Ortak katkı	İnsan değerlendirmesine hazır	26,32
S9	Yakın ilişkili değerlendiriciyle eksik adalet kapıları	Görev / Ortak katkı	Taslak - onaylanamaz	84,20
S10	BenBiz kurucu fikir, altyapı ve uzun dönem hazırlık emeği	Ekosistem / Ortak katkı	İnsan değerlendirmesine hazır	97,60

4.1 • DÖNEM PAYI SİMÜLASYONU**Puan para değil; nispi payın dayanağıdır.**

Yalnız adalet kapıları tamamlanmış görev ve çember katkıları aynı örnek havuzda karşılaştırılmıştır.

Doğrudan hak, ortak fon, taslak ve ekosistem kayıtları bu havuza alınmamıştır.

No	Uygun görev/çember katkısı	Puan	Örnek pay
S2	Eğitmenin ücret dışındaki hazırlık ve yöntem katkısı	79,00	%24,64
S3	Çember koordinasyonu ve süreklilik yönetimi	68,48	%21,35
S4	Mekânın yüzde 70 bedelli, yüzde 30 dayanışma katkılı kullanımı	19,26	%6,01
S5	Katılımcılara erişim ve ilişki ağı katkısı	56,16	%17,51
S6	Bakım, erişilebilirlik ve görev sonrası takip	71,46	%22,28
S8	Faizsiz köprü finansmanı ve karşılanmayan risk	26,32	%8,21

Havuz ayrımı

S10 kurucu katkısı ekosistem kapsamındadır ve bu görev/çember havuzuna katılmamıştır. Ayrı kapsam defterleri, kurucu emeğinin her çemberde yeniden puanlanmasını ve otomatik sürekli paya dönüşmesini engeller.

5 • SENARYO KARTI S1

Sözleşmeli eğitmenin ders hizmeti

Sınanan varsayım

Kararlaştırılan ders ücreti doğrudan haktır; motor puan üretmemelidir.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Görev
Kanal	Doğrudan hak
Baskın tür	Uzmanlık ve fikri katkı
Gerçekleşen	%100
Ortak katkı bölümü	%0

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
84	32	92	48

Ayrı kanala yönlendirildi

Tür ağırlıklı ham sonuç: 75,2 / 100. Önerilen puan: 0. Kanıt kapsamı: %100. Bu değer doğrudan hak kanalına yönlendirilir; katkı puanına eklenmez.

Adalet sorusu: Ücret, masraf ve varsa lisans/kullanım bedeli ayrı hak kayıtlarına işlendi mi?

5 • SENARYO KARTI S2

Eğitmenin ücret dışındaki hazırlık ve yöntem katkısı

Sınanan varsayım

Ders ücretinin kapsamına girmeyen özgün hazırlık, doğrudan hakla çifte sayılmadan ortak katkı olabilir.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Görev
Kanal	Ortak katkı
Baskın tür	Uzmanlık ve fikri katkı
Gerçekleşen	%100
Ortak katkı bölümü	%100

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
88	36	92	60

İnsan değerlendirmesine hazır

Tür ağırlıklı ham sonuç: 79 / 100. Önerilen puan: 79. Kanıt kapsamı: %100. Hesap gerekçeli insan değerlendirmesine sunulabilir; henüz hakediş değildir.

Adalet sorusu: Özgün hazırlığın hangi kısmının ücret sözleşmesi dışında kaldığı kanıtlanabiliyor mu?

5 • SENARYO KARTI S3

Çember koordinasyonu ve süreklilik yönetimi

Sınanan varsayım

Koordinasyonun bir bölümü ücretle karşılanıyorsa yalnız karşılıksız kalan bölüm ortak katkıya girmelidir.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Çember
Kanal	Ortak katkı
Baskın tür	Koordinasyon ve yöneticilik
Gerçekleşen	%100
Ortak katkı bölümü	%80

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
84	68	92	96

İnsan değerlendirmesine hazır

Tür ağırlıklı ham sonuç: 85,6 / 100. Önerilen puan: 68,48. Kanıt kapsamı: %100. Hesap gerekçeli insan değerlendirmesine sunulabilir; henüz hakediş değildir.

Adalet sorusu: Koordinasyon görevi ile kuruculuk veya başka ücretli görevler birbirinden ayrıldı mı?

5 • SENARYO KARTI S4

Mekânın yüzde 70 bedelli, yüzde 30 dayanışma katkılı kullanımı**Sınanan varsayım**

Kiranın ödenen yüzde 70'i doğrudan hak; bedelsiz bırakılan yüzde 30'u ortak katkı olarak ölçülebilir.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Görev
Kanal	Ortak katkı
Baskın tür	Mekân ve aynı kaynak
Gerçekleşen	%100
Ortak katkı bölümü	%30

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
32	48	84	56

İnsan değerlendirmesine hazır

Tür ağırlıklı ham sonuç: 64,2 / 100. Önerilen puan: 19,26. Kanıt kapsamı: %100. Hesap gerekçeli insan değerlendirmesine sunulabilir; henüz hakediş değildir.

Adalet sorusu: Piyasa referansı ve fiilen ödenen bedel kayıtlı mı; yüzde 30 gerçek bir feragat mi?

5 • SENARYO KARTI S5

Katılımcılara erişim ve ilişki ağı katkısı

Sınanan varsayım

Gerçek katılım sağlayan ilişki ağı, yalnız isim listesi değil belgeli sonuç ürettiğinde ortak katkıdır.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Görev
Kanal	Ortak katkı
Baskın tür	Uygulama ve emek
Gerçekleşen	%80
Ortak katkı bölümü	%100

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
76	44	80	68

İnsan değerlendirmesine hazır

Tür ağırlıklı ham sonuç: 70,2 / 100. Önerilen puan: 56,16. Kanıt kapsamı: %100. Hesap gerekçeli insan değerlendirmesine sunulabilir; henüz hakediş değildir.

Adalet sorusu: Katılım sonucu, izin/rıza ve ilişkinin niteliği kayıt altına alındı mı?

5 • SENARYO KARTI S6

Bakım, erişilebilirlik ve görev sonrası takip**Sınanan varsayım**

Takip, hatırlatma, sorun dinleme ve erişilebilirlik süreklilik emeği olarak ayrı kaydedilmelidir.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Çember
Kanal	Ortak katkı
Baskın tür	Bakım, dayanışma ve süreklilik emeği
Gerçekleşen	%90
Ortak katkı bölümü	%100

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
80	40	76	92

İnsan değerlendirmesine hazır

Tür ağırlıklı ham sonuç: 79,4 / 100. Önerilen puan: 71,46. Kanıt kapsamı: %100. Hesap gerekçeli insan değerlendirmesine sunulabilir; henüz hakediş değildir.

Adalet sorusu: Bakım emeği somut olay ve sürelerle görünür mü; kişiden sınırsız fedakârlık bekleniyor mu?

5 • SENARYO KARTI S7

Koşulsuz dayanışma fonu bağışı

Sınanan varsayım

Koşulsuz bağış ortak fon kayıdır; bağışçıya ortak katkı puanı üretmez.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Çember
Kanal	Ortak fon
Baskın tür	Finansman ve ertelenmiş karşılık
Gerçekleşen	%100
Ortak katkı bölümü	%0

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
20	36	80	40

Ayrı kanala yönlendirildi

Tür ağırlıklı ham sonuç: 51,2 / 100. Önerilen puan: 0. Kanıt kapsamı: %100. Bu değer ortak fon kanalına yönlendirilir; katkı puanına eklenmez.

Adalet sorusu: Bağış koşulsuz mu; geri ödeme, imtiyaz veya karar gücü beklentisi var mı?

5 • SENARYO KARTI S8

Faizsiz köprü finansmanı ve karşılanmayan risk

Sınanan varsayım

Anapara doğrudan hak olarak ayrılır; yalnız karşılıksız kalan gerçek risk ve fırsat maliyeti sınırlı ortak katkıya girebilir.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Görev
Kanal	Ortak katkı
Baskın tür	Finansman ve ertelenmiş karşılık
Gerçekleşen	%100
Ortak katkı bölümü	%40

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
36	64	80	48

İnsan değerlendirmesine hazır

Tür ağırlıklı ham sonuç: 65,8 / 100. Önerilen puan: 26,32. Kanıt kapsamı: %100. Hesap gerekçeli insan değerlendirmesine sunulabilir; henüz hakediş değildir.

Adalet sorusu: Anapara ve kararlaştırılmış getiri ayrı mı; ortak katkı oranı yalnız telafi edilmeyen riski mi temsil ediyor?

5 • SENARYO KARTI S9

Yakın ilişkili değerlendiriciyle eksik adalet kapıları

Sınanan varsayım

Çıkar çatışması ve katılımcı görünürlüğü tamamlanmadığında sonuç yüksek olsa bile taslak kalmalıdır.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Görev
Kanal	Ortak katkı
Baskın tür	Uygulama ve emek
Gerçekleşen	%100
Ortak katkı bölümü	%100

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
92	60	96	76

Taslak - onaylanamaz

Tür ağırlıklı ham sonuç: 84,2 / 100. Önerilen puan: 84,2. Kanıt kapsamı: %75. Hesap taslaktır; adalet kapıları tamamlanmadan onaylanamaz.

Onayı engelleyen eksikler

- Değerlendiricinin çıkar çatışması durumu beyan edilmedi.
- Katkı sahibinin kapsamı, ölçütleri ve gerekçeyi görebildiği doğrulanmadı.
- Dört boyutun tamamında yeterli dayanak açıklaması yok.

Adalet sorusu: Bağımsız göz, açık çatışma beyanı ve katkı sahibinin itiraz hakkı sağlanmadan neden onay verilsin?

5 • SENARYO KARTI S10

BenBiz kurucu fikir, altyapı ve uzun dönem hazırlık emeği

Sınanan varsayım

Kurucu katkı tek bir ekosistem kaydıdır; hak sahibi görünür kalır ve kendi özgür iradesiyle karşılığın tamamını dayanışma rezervine yönlendirebilir.

Girdi	Kalibrasyon hipotezi
Kapsam	Ekosistem
Kanal	Ortak katkı
Baskın tür	Uzmanlık ve fikri katkı
Gerçekleşen	%100
Ortak katkı bölümü	%100

Emek	Risk	Üretilen değer	Süreklilik
100	92	100	92

İnsan değerlendirmesine hazır

Tür ağırlıklı ham sonuç: 97,6 / 100. Önerilen puan: 97,6. Kanıt kapsamı: %100. Hesap gerekçeli insan değerlendirmesine sunulabilir; henüz hakediş değildir. Hak sahibi görünür kalır; ekonomik tahsis %100 dayanışma rezervidir.

Adalet sorusu: Tarihsel masraf, kişisel hak ve bağış ayrı kayıtlarda mı; bu ekosistem katkısı çember görevlerine yeniden yazılmıyor mu?

Kurucu kaydının sınırı

Bu skor, yaklaşık bir buçuk yıllık yoğun hazırlık ve geliştirme sürecinin otomatik ve kesin değeri değildir. Kurucu işlerinin dönemleri, sonuçları ve mümkün olan dayanakları ayrıştırılmalı; aynı emek sonraki çember görevlerinde tekrar yazılmamalıdır. Kurucunun beyan ettiği yaklaşık 7-8 bin USD tutarındaki yazılımsal, teknik ve platform harcaması tek bir üyelik kalemiyle temsil edilemez. Ayrıntılı envanter daha sonra; kalem, dönem, amaç, yaklaşık tutar, varsa belge ve belirsizlik notuyla oluşturulmalıdır.

6 • İLK KALİBRASYON BULGULARI

Neler dengeli görünüyor?

- Kanal ayrımı çalıştı: ücret ve bağış, yüksek ham değer taşısa bile ortak katkı puanı üretmedi.
- Kısmi karşılık çalıştı: mekânın yalnız bedelsiz bırakılan yüzde 30'luk bölümü hesaba girdi.
- Bakım emeği görünür kaldı: süreklilik ağırlığı sayesinde S6, 71,46 puanla güçlü fakat sınırsız olmayan bir öneri üretti.
- Finansman baskınlaşmadı: anapara ayrı hak olarak düşünülüp yalnız yüzde 40 karşılanmayan bölüm işlendiğinde S8, 26,32 puanda kaldı.
- Yüksek puan onaya dönüşmedi: S9'un 84,20 puanlık taslağı; çatışma, görünürlük ve kanıt eksikliği nedeniyle bloke edildi.
- Kurucu katkısı çember havuzuna sızmadı: S10 tek ekosistem kaydı ve ayrı rezerv tahsisi olarak ele alındı.

Nereler henüz yetersiz?

Açık alan	Geliştirme ihtiyacı
0-5 çıpararı	Her ölçüt için gözlenebilir örnekler yoksa değerlendiriciler aynı olaya farklı anlam verir.
Kanıt kalitesi	Mevcut sürüm açıklamanın uzunluğunu kontrol ediyor; doğruluğunu, türünü veya olayla bağını ölçmüyor.
Çoklu değerlendirici	Tek puanın nasıl uzlaştırılacağı, bağımsız göz ve aşırı sapma kuralı çekirdek hesapta yok.
İtiraz olay kaydı	Görme hakkı kapı olarak var; itiraz, yanıt, düzeltme ve kesinleşme durumları ayrı olay modeli istemektedir.
Kapsam havuzları	Görev, çember ve ekosistem puanlarının birbirine hangi koşulda değeceği teknik olarak ayrıca kilitlenmelidir.
Tekrar ve yoğunlaşma	Aynı dönemde çok sayıda benzer katkı, üst sınır veya azalan marj kuralı olmadan orantısız birikebilir.

7 • KURUCU VE FİKİR SAHİBİ EMEĞİ

Hak görünür; tahsis özgür; tekrar yasak.

BenBiz'in, BenBiz Store'un, Dayanışma Çemberi Motoru'nun ve değer araçlarının oluşmasını mümkün kılan yaklaşık bir buçuk yıllık fikir, tasarım, yazım, araştırma, teknik geliştirme, deneme, koordinasyon, maliyet, risk ve sorumluluk görünmez bırakılmaz. İnsanların emeğini görünür kılmayı amaçlayan sistem, kurucusunun emeğini silerek başlayamaz; bu katkı yalnız nakdî harcama toplamına da indirgenemez.

Bu defterdeki kurucu tercihi

Kurucu ve fikir sahibi Metehan Tamer Mete'nin katkı hakkı adına görünür tutulur; doğabilecek ekonomik karşılığın tamamını finansmana erişemeyen fakat güçlü fikri bulunan yeni çemberleri destekleyecek dayanışma rezervine yönlendirme iradesi ayrıca kaydedilir.

Yaklaşık yatırım beyanı

Kurucunun son yaklaşık bir buçuk yıldaki yazılımsal, teknik ve platform harcamaları için beyan ettiği toplam yaklaşık 7-8 bin USD'dir. Bu tutar henüz denetlenmiş bir alacak veya kesin hakediş değildir; tek bir 120 USD üyelik kalemiyle açıklanamaz. Faturası bulunmayan kalemler dışlanmak yerine 'kurucu beyanı / tahmini' statüsüyle, belirsizlik payı ve açıklamasıyla kaydedilir. Dayanışma rezervine tahsis tercihi hak sahibini görünmez kılmaz.

Beş ayrı defter kaydı

No	Kayıt	Ayrım
1	Kurucu yatırım/gider beyanı	Yaklaşık 7-8 bin USD toplam; yazılım, yapay zekâ ve Pro hizmetleri, alan adı/hosting, platform, tasarım, test ve ilgili teknik giderler. Her kalem için belge veya beyan statüsü ile yaklaşık değer ayrı tutulur.
2	Kurucu fikri/emek	Yaklaşık bir buçuk yıllık yoğun çalışma; yöntem, mimari, tasarım, araştırma, içerik, senaryo, teknik üretim, koordinasyon, risk ve görünmeyen hazırlık. Nakit harcamadan ayrı ekosistem katkısıdır.
3	Devam eden görev	Koordinatörlük veya somut çember görevi; gerçekleştiği görev/çember kapsamında ayrıca kaydedilir.
4	Hak sahipliği	Katkının kime ait olduğu ve hangi gerekçeyle tanındığı değişmez kayıt olarak korunur.
5	Tahsis talimatı	Hak sahibinde kalma, bölme veya dayanışma rezervine yönlendirme özgür seçimdir.

Kritik yasak: ekosistem kurucu katkısı, her dayanışma çemberine otomatik küçük pay olarak kopyalanamaz. Karşılığı ancak ayrı ekosistem havuzunun şeffaf kuralı, insan onayı ve dönem kararıyla oluşabilir.

Başka fikir sahipleri için emsal

BenBiz çatısı altında yeni bir alt sistem geliştiren kişinin fikri katkısı aynı yöntemle görünür kılınır. Ancak kurucunun dayanışma rezervi tercihi başkalarına dayatılamaz; herkes hak sahibinde kalma, kısmi tahsis veya tam rezerv seçeneklerinden birini özgürce belirler.

8 • KARAR DEFTERİ

İlk turun ardından korunan kararlar

- DÇM-0.2 şimdilik deneysel laboratuvar sürümü olarak kalır.
- Doğrudan hak, ortak katkı ve ortak fon aynı havuzda birleştirilmez.
- Görev, çember ve ekosistem kapsamı ayrı defter ve havuz mantığıyla izlenir.
- Kurucu emeği görünür kaydedilir; çemberlere otomatik kopyalanmaz.
- Hak sahipliği ile ekonomik tahsis iki ayrı kayıttır.
- Yüksek puan, adalet kapıları tamamlanmadan onaylanamaz.
- Puan para değildir; normal para ödemesi ve ilerideki BenAkçe/BenGram katmanı ayrıca izlenir.

DÇM-0.3 geliştirme sırası

1. Yirmi alt ölçüt için 0-5 davranış ve kanıt çıpalarını yaz.
2. Kanıt tür, kaynak, tarih, görev ve doğrulayan kişiyle ilişkilendir.
3. En az iki değerlendirici, çıkar çatışması yönlendirmesi ve sapma uzlaştırması ekle.
4. İtiraz açıldı, yanıtlandı, düzeltildi ve kesinleşti durumlarını olay defterine ekle.
5. Görev, çember ve ekosistem havuzlarının birleşme/ayrılma kuralını teknik olarak kilitle.
6. Tekrar, yoğunlaşma ve oyunlaştırmaya karşı dönemsel uyarı ve inceleme eşikleri tanımla.
7. Kurucu geçmiş emeği için belgeli veya beyana dayalı iş/gider envanteri; dayanak statüsü, yaklaşık değer ve belirsizlik alanlarıyla oluşturun.
8. Aynı on senaryoyu yeni sürümde yeniden çalıştır; puan ve statü farklarını sürüm günlüğüne yaz.

Sonraki pratik adım

Yanında başka bir üye olmadan da devam edebiliriz: bir gerçek katkıyı isimleri gizleyerek görev, doğrudan hak, kanıt ve sonuç parçalarına ayırıp bu on senaryodan hangisine benzediğini sınarız. Üye görünürlüğü ve itiraz provasını daha sonra iki hesapla ayrıca yaparız.

EK A • YİRMİ DAYANAKTAN OLUŞAN CETVEL

Dört sonuç, yirmi görünür dayanak

Boyut	Alt ölçütler
Emek	Harcanan zaman; zihinsel/fiziksel yoğunluk; uzmanlık ve deneyim; hazırlık ve görünmeyen emek; sorumluluk yükü
Risk	Mali kayıp ihtimali; hukuki sorumluluk; itibar ve ilişki riski; fırsat/gelir kaybı; geri döndürülemez taahhüt
Üretilen değer	Proje için gereklilik; yerine koyma maliyeti; gelir/tasarruf etkisi; kalite ve erişim etkisi; katkı olmadığına oluşacak kayıp
Süreklilik	Katkının süresi; takip ve bakım; düzenli erişilebilirlik; kriz zamanında devamlılık; bilgi aktarımı ve kişiye bağımlılığın azalması

0-5 çıpa tasarımına başlangıç

Puan	Geçici anlam	Genel çıpa
0	Yok / ilgisiz	Bu olayda ölçütün karşılığı bulunmuyor.
1	Çok sınırlı	Kısa, düşük etkili veya kolay ikame edilebilir katkı.
2	Sınırlı	Gözlenebilir fakat görevin küçük bir bölümünü etkiliyor.
3	Orta	Görevin anlamlı bölümünü etkileyen, belgelenebilir katkı.
4	Yüksek	Sonuç için güçlü, zor ikame edilen veya düzenli katkı.
5	Olağanüstü	Sonuç için kritik, ağır sorumluluk/risk taşıyan; açık kanıt gerektiren katkı.

Bu genel çıpalar yalnız başlangıçtır. DÇM-0.3'te her bir alt ölçüt için katkı türüne özgü örnekler yazılmalı; 5 puan sıradanlaştırılmamalı ve otomatik verilmemelidir.

EK B • SÜRÜM VE YENİDEN KULLANIM NOTU

Külliyyat'a dönüşürken korunacak yapı

Bu defter, gelecekte Külliyyat'ın “Dayanışma Çemberi Motoru” başlığı altında yöntem anlatısı, örnek vakalar, adalet kapıları, kurucu emanet yaklaşımı ve sürüm günlüğü için kaynak metin olarak kullanılabilir. Külliyyat sürümünde laboratuvar girdileri eğitim amaçlı sadeleştirilir; kesin politika ile deneysel öneri görsel olarak ayrılır.

Alan	Kayıt
Kaynak sürüm	Kalibrasyon ve Senaryo Defteri 0.1
Motor sürümü	DÇM-0.2 • deneysel
Senaryo sayısı	10
Üretim tarihi	5 Eylül 2026
Canlı kayıt etkisi	Yok
Bağlayıcılık	Yok; gerekçeli insan kararı ve çember onayı gerekir
Bir sonraki kayıt	DÇM-0.3 çıpa ve kanıt kalibrasyonu

Değişiklik günlüğü kuralı

Yeni tur, eski puanları sessizce değiştirmez. Her ağırlık, çıpa, eşik ve statü değişikliği; gerekçesi, etkilenen senaryolar ve onaylayan değerlendirme çemberiyle birlikte kaydedilir.

BenBiz • Hak görünür, karar gerekçeli, dayanışma özgür olsun.